VALTAKUNNALLISEN LÄÄKETIETEELLISEN TUTKIMUSEETTISEN TOIMIKUNNAN TOIMINTAOHJE (direktiivin 2001/20/EY mukaiset lääketutkimukset)

1. Tukijan toiminnan perusta

Laki kliinisestä lääketutkimuksesta (983/2021)
Laki lääketieteellisestä tutkimuksesta (488/1999, sisältäen muutokset 295/2004, 794/2010, 143/2015 ja 984/2021)
Valtioneuvoston asetus lääketieteellisestä tutkimuksesta (986/1999)
Valtioneuvoston asetus lääketieteellisestä tutkimuksesta annetun asetuksen 2 ja 3 §:n muuttamisesta (313/2004)
Valtioneuvoston asetus lääketieteellisestä tutkimuksesta annetun asetuksen muuttamisesta (65/2016)
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus alueellisen eettisen toimikunnan ja valtakunnallisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan lausunnoista perittävistä maksuista (1171/2020)
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus kliinisistä lääketutkimuksista (841/2010)
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus tutkittavalle suoritettavista korvauksista (82/2011)
Laki ihmisen elimien ja kudoksien lääketieteellisestä käytöstä (101/2001)
Laki lääkinnällisistä laitteista (719/2021)
Laki eräistä EU-direktiiveissä säädetyistä lääkinnällisistä laitteista (629/2010)
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston määräys (3/2010) - Terveydenhuollon laitteilla ja tarvikkeilla tehtävät kliiniset tutkimukset (voimassa soveltuvin osin, niiltä osin kuin lainsäädännössä ei toisin säädetä.)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 536/2014, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, ihmisille tarkoitettujen lääkkeiden kliinisistä lääketutkimuksista ja direktiivin 2001/20/EY kumoamisesta (lääketutkimusasetus)

Tukijan kokoonpano ja jäsenten asiantuntijuudet on listattu Valtioneuvoston antamassa asettamispäätöksessä (27.1.2022, STM/2022/21).

1.1 Kokousten aikataulu

Toimikunta kokoontuu säännöllisesti ja kokouksia järjestetään pääsääntöisesti kerran viikossa. Kokousten aikataulu ilmoitetaan Tukijan verkkosivuilla.

2. Tukijan tehtävät siirtymäsäännösten soveltamisessa

Tukijan tehtävät on määritetty laissa.

Tukija on vastuussa kliinisten lääketutkimusten eettisestä arvioinnista. Kliinisten lääketutkimusten toimeksiantajat voivat 31.1.2022 ja 31.1.2023 välisenä aikana valita, toimittavatko ne uudet kliinisiä lääketutkimuksia koskevat hakemuksensa lääkkeiden kliinisiä tutkimuksia koskevan direktiivin (2001/20/EY) mukaisesti kansallisten hakemusten toimittamismenettelyjen kautta vai kliinisiä lääketutkimuksia koskevan EU-asetuksen (536/2014) mukaisesti CTIS-järjestelmän (*Clinical Trials Information System*; EU-portaali ja -tietokanta) kautta.

Tämä toimintaohje koskee direktiivin mukaisia kliinisiä lääketutkimuksia koskevia uusia lausuntohakemuksia, jotka toimitetaan Tukijalle 31.1.2022 ja 31.1.2023 välisenä aikana. Lisäksi se koskee 31.1.2022 ja 31.1.2025 välisenä aikana toimitettuja muutoshakemuksia direktiivin mukaisiin tutkimuksiin, jotka toimitetaan Tukijalle tai alueelliselle lääketieteelliselle tutkimuseettiselle toimikunnalle sen mukaan, kumpi on arvioinut tutkimuksen uutena lääketutkimuksena.

Muut lääketieteelliset tutkimussuunnitelmat käsitellään alueellisissa lääketieteellisissä eettisissä toimikunnissa.

Direktiivin mukaisella kliinisellä lääketutkimuksella tarkoitetaan ihmiseen kohdistuvaa interventiotutkimusta, jolla selvitetään lääkkeen vaikutuksia ihmisessä sekä lääkkeen imeytymistä, jakautumista, aineenvaihduntaa tai erittymistä ihmiselimistössä (TutkimusL 2 §, kohta 6).

Muulla kuin interventiotutkimuksella tarkoitetaan tutkimusta, jossa lääke tai lääkkeet määrätään tavanomaiseen tapaan markkinoille saattamista koskevassa luvassa määriteltyjen edellytysten mukaisesti. Tutkimussuunnitelmassa ei etukäteen määrätä potilaan erityisestä hoitostrategiasta, joka on tavanomaisen lääketieteellisen käytännön mukainen, ja päätös lääkkeen määräämisestä tehdään selvästi erillään potilaan tutkimukseen ottamista koskevasta päätöksestä. Potilaisiin ei sovelleta ylimääräisiä diagnostisia tai seurantamenetelmiä ja koottujen tietojen analysoimisessa käytetään epidemiologisia menetelmiä. (Lääketutkimusdirektiivi 2001/20/EY, 2 artikla, kohta c.)

Direktiivin mukaisessa menettelyssä Tukijan (/TUKIJAn) antamaan lausuntoon ei voi hakea muutosta. Tukija voi kuitenkin ottaa hakemuksen uudelleen käsiteltäväksi (uutena lausuntohakemuksena) siihen tehtyjen muutoksien jälkeen (uusien hakemusten kohdalla ennen 31.1.2023 ja muutoshakemusten kohdalla 31.1.2025).

Direktiivin mukaisesti toimitetun ja alueellisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan (/alueellisen eettisen toimikunnan) kielteisen lausunnon saaneen tutkimuksen voi toimittaa samansisältöisenä uudelleen käsiteltäväksi, jolloin toimikunnan on pyydettäessä velvollinen pyytämään Tukijalta lausuntoa. Mikäli tutkimussuunnitelmaan on tehty eettisen toimikunnan

esittämät muutokset, voidaan kielteisen lausunnon saanut tutkimus myös saattaa korjattuna uudelleen saman toimikunnan käsiteltäväksi.

3. Kliinistä lääketutkimusta koskevan lausunnon hakeminen

3.1 Direktiivin mukaista menettelyä käyttäen (31.1.2023 asti)

Lausuntohakemus kliinisestä lääketutkimuksesta tulee tehdä STM:n vahvistamalle lomakkeelle noudattaen siinä annettuja ohjeita. Hakemukseen on liitettävä lomakkeessa luetellut selvitykset.

Tutkimussuunnitelman asiakirjat tulee toimittaa Tukijalle vähintään kaksi viikkoa ennen sitä kokousta, jossa tutkimus on tarkoitus käsitellä. Hakemus toimitetaan Tukijan verkkosivuilta löytyvällä sähköisellä lomakkeella (https://tukija.fi/hakemuksen-toimittaminen) ja sen kautta voidaan toimittaa myös liitteitä. Hakemusasiakirjat tulee olla ensisijaisesti PDF/A-muodossa, mutta niitä vastaanotetaan myös PDF-muodossa. Sähköiselle lomakkeelle ei voi liittää zip-tiedostoja ja tiedostojen yhteiskoko voi olla enintään 45 MB. Mikäli liitettävien tiedostojen yhteiskoko on yli 45 MB, hakemus voidaan jakaa kahteen osaan ja toimittaa kahdessa erässä (tällöin jokainen hakemuksen liite toimitetaan vain kerran). Tarvittaessa Tukijan sihteeristöltä voi pyytää PDF-versiona lomakepohjan, jonka voi lähettää täytettynä osoitteeseen hakemukset(at)tukija.fi.

Tukijalle toimitettavaan hakemukseen tulee liittää seuraavat selvitykset:

1. Allekirjoitettu saatekirje;
2. tutkimussuunnitelma, saa olla englanninkielinen;
3. yhteenveto tutkimussuunnitelmasta;
4. tutkijan tietopaketti, saa olla englanninkielinen;
5. tutkimuksesta vastaavan henkilön lausunto tutkimuksen eettisyydestä, erityisesti sen tavoitteiden ja suunnittelun sekä riskien ja hyötyjen arvioinnin asianmukaisuudesta;
6. tiedote tutkittavalle;
7. suostumusasiakirja;
8. selvitys suostumuksen saamiseksi noudatettavasta menettelystä;
9. perustelut tutkimukselle, kun tutkittaviksi pyydetään henkilöitä, jotka eivät itse kykene antamaan tietoista suostumustaan;
10. selvitys tutkittavien valitsemiseen liittyvistä yksityiskohtaisista menettelytavoista;
11. tutkittavalle annettava muu materiaali (kyselylomakkeet, potilaspäiväkirjat ym.);
12. luettelo tutkimuskeskuksista ja niiden tutkijoista Suomessa;
13. tutkimuksesta vastaavan henkilön lausunto tutkimuskeskusten tilojen ja varustusten laadusta;
14. selvitys tutkimuksesta vastaavan henkilön ja tutkimuskeskusten vastaavien tutkijoiden soveltuvuudesta (tutkimuskeskusten päätutkijoiden ansioluettelot);
15. tutkimuksen palkkiot ja korvaukset;

16. tutkittavan vakuutusturva, jos potilas- ja lääkevahinkovakuutukset eivät kata tutkimusta;
17. tietosuojaseloste tai vastaava.

Jos tutkimukseen pyydetään mukaan myös ruotsia äidinkielenään puhuvia henkilöitä, tulee tutkittaville annettavista asiakirjoista laatia ruotsinnokset. Käännökset voi kuitenkin toimittaa Tukijalle tiedoksi myöhemmin, Tukijan puoltamien suomenkielisten asiakirjojen perusteella käännettynä. Asiakirjojen kokouskäsittelyä ei tällöin tarvita.

Myyntiluvallisen lääkevalmisteen osalta tutkijan tietopaketti voidaan korvata valmisteyhteenvedolla, mikäli lääketutkimus tehdään valmisteella, jolla on myyntilupa Suomessa ja mikäli valmistetta käytetään myyntiluvan mukaisesti.

Tukijan rekisteriin kirjataan kaikki toimitetut hakemusasiakirjat sekä relevantti prosessointiin liittyvä metadata. Tutkimussuunnitelmien muutosten, lisäysten ja muiden ilmoitusten yhteydessä käytetään samaa diaarinumeroa kuin alkuperäisessä tutkimuksessa ja niiden saapumis- ja käsittelypäivämäärä merkitään myös rekisteriin. Tutkimussuunnitelmiin liittyvät jatkokäsittelyt, tiedustelut tms. tulee sekaannusten välttämiseksi tehdä Tukijan omaa diaarinumeroa käyttäen. Asiakirjat ovat salaisia julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 ja 21 kohtien perusteella.

Tutkimuksen toimeksiantajalla on oltava Suomessa yhteyshenkilö hakemusten käsittelyssä tarvittavaa yhteydenpitoa varten.

Kun lausuntopyyntö on todettu asianmukaiseksi, alkaa käsittelyaika kulua. Tarkempia tietoja ja ohjeita asianmukaisen lausuntohakemuksen edellytyksistä löytyy EU-komission julkaisemista ohjeistoista.

3.2 Tutkimussuunnitelman suomenkielinen yhteenveto

Tutkimuksen suomenkielisen yhteenvedon tulee olla selkeä välttäen lyhenteitä tai vierasperäisiä ilmaisuja (ymmärrettävä myös maallikolle). Yhteenvedon sopiva pituus on n. 2-3 sivua, korkeintaan 5 sivua.

Yhteenvedossa tulee lyhyesti selvittää seuraavat seikat:

- tutkimuksen, toimeksiantajan ja tutkimuksesta vastaavan henkilön nimet sekä tiedossa olevat muut tutkimuskeskukset ja niiden päätutkijat
- tutkimuksen tarkoitus, päämäärä ja perustelut (tutkimuksen tavoite, ensisijaiset ja toissijaiset päätemuuttujat)
- tutkimusasetelma ja menetelmät
- perustiedot lääkeaineen farmakologiasta, kuten minkä ryhmän lääke on kyseessä ja mikä on lääkkeen keskeinen vaikutusmekanismi/vaikutustapa, tutkimusvaihe jne.

- tutkittavan lääkevalmisteen teho ja turvallisuus tähän mennessä saadun tiedon perusteella (eläinkokeiden ja aikaisempien faasien tulokset ja haittavaikutukset lyhyesti) ja kuinka monella potilaalla ja kuinka kauan lääkettä nyt tutkittavin annoksin on jo tutkittu
- otoskoko, pääasialliset valinta- ja poissulkukriteerit
- mukana olevat erityisryhmät
- tutkittaville tehtävät (erityisesti invasiiviset) toimenpiteet ja niiden ennakoidut riskit, hyödyt ja haitat
- muut hoitovaihtoehdot
- lumelääkkeen käytön perusteltavuus
- henkilötietojen käsittely tutkimuksessa ja tietosuojajärjestelyt (lähteet, tallennus ja säilytys, siirto ja hävittäminen)
- tutkimuksen mahdolliset erityiset ominaispiirteet, kuten poikkeava koeasetelma, ensimmäinen tutkimus (faasi I) ihmisillä jne.

3.3 Tutkimussuunnitelmien käsittely Tukijassa

Tukijan jäsenille toimitetaan kokouksen esityslista, siihen liittyvät tutkimussuunnitelmien asiakirjat sekä muut kokousasiakirjat viimeistään viikkoa ennen Tukijan kokousta.

Tutkimuksen käsittelystä kirjataan pöytäkirjaan pääsääntöisesti tutkimussuunnitelman diaarinumero, tutkimuksen esittelijä, tutkimuksen koodi sekä se, annetaanko tutkimussuunnitelmasta tai sen muutoksesta puoltava lausunto, pyydetäänkö siitä lisäselvityksiä vai annetaanko siitä kielteinen lausunto, sekä käsittelystä perittävä maksu. Puoltava lausunto voi sisältää vaatimuksia lisätoimenpiteistä, jotka on täytettävä ennen tutkimuksen aloittamista. Kielteisen lausunnon yhteydessä annetaan yksityiskohtaiset perustelut.

Tukijan tulee antaa lausuntonsa 60 päivän kuluessa asianmukaisen lausuntohakemuksen saapumisesta. Jos tutkimus koskee geenihoitoon tai somaattiseen soluhoitoon tarkoitettuja lääkkeitä taikka muuntogeenisiä organismeja sisältäviä lääkkeitä, on määräaika lausunnon antamiselle 90 päivää, jota toimikunta voi pidentää enintään 90 päivällä, jos lausunnon antaminen edellyttää laajoja lisäselvityksiä. Ksenogeenistä soluhoitoa koskevan lausunnon antamiselle ei ole määräaikaa. Eettinen toimikunta voi pyytää tutkijalta tai tutkimuksen toimeksiantajalta lisätietoja yhden kerran. Lausunnon antamiseen tarkoitetun määräajan kuluminen keskeytetään lisäselvitysten toimittamisen ajaksi.

Mikäli Tukija haluaa tutkimuksesta lisäselvityksiä, tutkimussuunnitelma jää pöydälle ja siitä tehdään kirjallinen lisäselvityspyyntö. Tutkimuksen käsittelyä jatketaan Tukijan myöhemmissä kokouksissa. Selvityspyynnössä ilmoitetaan päivämäärä, johon mennessä lisäselvitysten on oltava Tukijan sihteerillä, jos vastaukset halutaan käsiteltäviksi Tukijan kokouksessa. Lisäselvityspyyntö toimitetaan tutkimuksesta vastaavalle henkilölle sekä toimeksiantajalle mahdollisimman pian kokouksen jälkeen, kuitenkin viimeistään viikon kuluttua Tukijan kokouksesta. Tutkimuksesta

vastaavan henkilön tulee vastata selvityspyyntöön. Vastaus selvityspyyntöön lähetetään Tukijan verkkosivuilta löytyvällä sähköisellä lomakkeella (https://tukija.fi/hakemuksen-toimittaminen) Tarvittaessa vastaus voidaan myös lähettää osoitteeseen hakemukset[at]tukija.fi.

Tukija voi pyytää tutkimussuunnitelmasta myös ulkopuolisen erityisasiantuntijan lausunnon. Lausunnon pyytämisestä ilmoitetaan tutkimuksen toimeksiantajalle ja tutkimuksesta vastaavalle henkilölle, joita voidaan myös pyytää ilmoittamaan käsityksensä saadusta asiantuntijalausunnosta.

Tukijan lausunto tutkimussuunnitelmasta sisältää seuraavat asiat:

- lausunnon päivämäärä
- tutkimuksen diaarinumero, nimi ja koodi
- saapuneet asiakirjat (versioineen ja päivämäärineen)
- tutkimuskeskukset ja paikkakunnat
- tutkimuksesta vastaava henkilö ja keskusten päätutkijat
- lausunto
- mahdolliset lisätoimenpiteet ja korjausvaatimukset
- allekirjoitukset (kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri)

Alkuperäinen lausunto lähetetään sähköisenä tutkimuksen toimeksiantajalle ja tutkimuksesta vastaavalle henkilölle. Lausunnon liitteenä lähetetään myös asiakohtaan liittyvä pöytäkirjanote, johon on kirjattu tutkimuksen käsittelyyn liittyvä lausuntomaksu. Tutkimuksista tai niiden muutoksista peritään maksu STM:n asetuksen (1171/2020) mukaisesti.

Lausunto pyritään lähettämään mahdollisimman pian kokouksen jälkeen, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluttua Tukijan kokouksesta. Lausunto lähetetään myös Fimealle tiedoksi.

3.4 Tutkimussuunnitelmien muutokset: direktiivin mukainen menettely (31.1.2025 asti)

Tutkimussuunnitelmien muutoksina käsitellään Tukijassa vain sellaiset oleelliset muutokset, joilla voi olla vaikutusta tutkimuksen eettiseen arviointiin. Tällaisilla muutoksilla voi olla vaikutuksia mm. seuraaviin seikkoihin:

- tutkittavien henkilöiden fyysiseen ja psyykkiseen koskemattomuuteen
- tutkimussuunnitelman tieteelliseen arvoon ja merkitykseen
- tutkimussuunnitelman toteuttamiseen
- tutkittavan valmisteen laatuun tai turvallisuuteen

Tarkempia tietoja oleellisista muutoksista löytyy EU-komission ohjeistoista.

Tutkimussuunnitelman muutosta koskevaan hakemukseen on liitettävä STM:n vahvistama lomake asianmukaisesti täytettynä, allekirjoitettu saatekirje, suomenkielinen yhteenveto muutosten keskeisestä sisällöstä sekä tutkimuksesta vastaavan henkilön arvio muutoksen vaikutuksesta tutkimuksen eettisyyteen. Hakemus lähetetään Tukijalle verkkosivuilta löytyvällä sähköisellä

lomakkeella (https://tukija.fi/hakemuksen-toimittaminen). Tarvittaessa Tukijan sivustolta löytyy PDF-versiona lomakepohja, jonka voi lähettää täytettynä osoitteeseen hakemukset[at]tukija.fi.

Tutkijan tietopaketin päivitystä koskevan ilmoituksen liitteeksi tulee laatia lyhyt suomenkielinen yhteenveto muutosten keskeisestä sisällöstä tutkimuksesta vastaavan henkilön arvioimana. Tutkimuksen aikana myyntiluvan saaneen tutkimusvalmisteen tutkijan tietopaketin päivityksiä ei tarvitse ilmoittaa Tukijalle. Jos tietopaketin päivitys edellyttää muutoksia joihinkin muihin tutkimussuunnitelman asiakirjoihin, kuten tiedotteeseen tutkittavalle, tulee asia toimittaa Tukijalle arvioitavaksi yhdessä muutosta koskevan lausuntohakemuslomakkeen, allekirjoitetun saatekirjeen, suomenkielisen yhteenvedon sekä tutkimuksesta vastaavan henkilön eettisen arvion kanssa.

Eettisen toimikunnan on annettava lausuntonsa muutoksesta 35 päivän kuluessa asianmukaisen muutosilmoituksen vastaanottamisesta. Lausunnon antamiseen tarkoitetun määräajan kuluminen keskeytetään mahdollisten lisäselvitysten toimittamisen ajaksi. Muutoksen käsittelystä peritään sosiaali- ja terveysministeriön antaman asetuksen (1171/2020) mukainen maksu.

Tutkimussuunnitelman muutoksia koskevat lausunnot kirjataan salassapitosäännöksiä rikkomatta pääsääntöisesti suoraan kokouksen pöytäkirjaan.

3.5 Direktiivin mukaisen tutkimuksen harmonisointi

Tutkimussuunnitelman muuttaminen asetuksen mukaiseksi tehdään direktiivin mukaisessa menettelyssä muutoshakemuksena sille eettiselle toimikunnalle, joka on antanut tutkimukselle myönteisen lausunnon. Muutosta koskevan puoltavan lausunnon jälkeen tutkimus viedään EU-portaaliin uutena tutkimuksen käyttäen yksinkertaistettua lupamenettelyä. (Ks. Komission lääketutkimusten asiakirjojen harmonisaatiota koskeva ohje:
https://ec.europa.eu/health/sites/default/files/files/eudralex/vol-10/harmonisation_guidance_en.pdf

Muutoshakemuksen käsittelystä peritään maksu (maksuasetus 1171/2020).

3.6 Vuosittainen selvitys turvallisuudesta

Toimeksiantajan tulee vuosittain koko kliinisen tutkimuksen ajan toimittaa asianomaiselle eettiselle toimikunnalle luettelo tutkimuksessa ilmenneistä, vakavia haittavaikutuksia koskevista epäilyistä. Sen liitteenä tulee olla selvitys tutkittavien turvallisuudesta. Ilmoitus Tukijalle lähetetään verkkosivuilta löytyvällä sähköisellä lomakkeella (https://tukija.fi/hakemuksen-toimittaminen). Tarvittaessa Tukijan sivustolta löytyy PDF-versiona lomakepohja, jonka voi lähettää täytettynä osoitteeseen hakemukset(at)tukija.fi.

Mikäli Tukija katsoo, että vuosittainen selvitys haittavaikutuksista saattaa vaikuttaa tutkittavien turvallisuuteen, se ilmoittaa asiasta Fimealle.

3.7 Ilmoitus kliinisen lääketutkimuksen päättymisestä

Toimeksiantajan tai tutkijan on 90 päivän kuluessa kliinisen lääketutkimuksen päättymisestä ilmoitettava eettiselle toimikunnalle, että tutkimus on päättynyt. Jos tutkimus on lopetettu ennenaikaisesti, on ilmoitus tehtävä 15 päivän kuluessa tutkimuksen lopettamisesta. Ilmoituksessa on esitettävä ennenaikaisen lopettamisen syyt. Ilmoitus tutkimuksen päättymisestä tulee tehdä STM:n vahvistamalla lomakkeella.

Yhteenveto kliinisen lääketutkimuksen tuloksista on toimitettava eettiselle toimikunnalle vuoden kuluessa tutkimuksen päättymisestä.

Em. ilmoitukset ja yhteenvedot Tukijalle yhdessä allekirjoitetun saatekirjeen kanssa lähetetään verkkosivuilta löytyvällä sähköisellä lomakkeella https://tukija.fi/hakemuksen-toimittaminen. Tarvittaessa Tukijan sivustolta löytyy PDF-versiona lomakepohja, jonka voi lähettää täytettynä osoitteeseen hakemukset(at)tukija.fi.

4. Maksut

Lausunnoista peritään STM:n alueellisen eettisen toimikunnan ja TUKIJAn lausunnoista perittävistä maksuista annetun asetuksen (1171/2020) mukainen maksu. Maksupäätöstä sovelletaan kaikkiin niihin päätöksiin, jotka edellyttävät Tukijan harkintaa ja lausuntoa.

Mikäli toimeksiantaja ja/tai tutkija haluaa Tukijan lausunnon asioista, jotka Tukija muuten katsoo ilmoitusasioiksi, voidaan käsittelystä periä tutkimussuunnitelman muutoksen mukainen maksu. Maksua ei peritä ilmoitusasioiden merkitsemisestä pöytäkirjaan.

Lausunnoista perittävää maksua varten lausuntohakemukseen tulee liittää laskutusosoite sekä yrityksen Y-tunnus.

5. Tukijan yhteystiedot

Valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta (Tukija)
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira
käyntiosoite:
Ratapihantie 9
00520 Helsinki
postiosoite:
PL 43, 00521 Helsinki

puhelinvaihde: 0295 209 111

Lisätietoja: info(at)tukija.fi
Lausuntohakemusten, ilmoitusten sekä vastausten selvitys- ja korjauspyyntöihin lähettäminen tapahtuu Tukijan verkkosivujen kautta, ks. https://tukija.fi/hakemuksen-toimittaminen